

**Bryssel den 16 juni 2025
(OR. en)**

**10300/25
ADD 7**

**Interinstitutionellt ärende:
2025/0162(NLE)**

**AELE 53
CH 19
MI 400**

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	13 juni 2025
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2025) 309 – Annex 7
Ärende:	BILAGA till Förslag till rådets beslut om ingående av ett brett avtalspaket som syftar till att konsolidera, fördjupa och utvidga de bilaterala förbindelserna med Schweiziska edsförbundet

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 309 – Annex 7.

Bilaga: COM(2025) 309 – Annex 7

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 13.6.2025
COM(2025) 309 final

ANNEX 7

BILAGA

till

Förslag till rådets beslut

om ingående av ett brett avtalspaket som syftar till att konsolidera, fördjupa och utvidga de bilaterala förbindelserna med Schweiziska edsförbundet

AVTAL MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH SCHWEIZISKA EDSFÖRBUNDET OM
HÄLSA

EUROPEISKA UNIONEN, nedan kallad *unionen*,

och

SCHWEIZISKA EDSFÖRBUNDET, nedan kallat *Schweiz*,

nedan kallade *de avtalsslutande parterna*,

SOM ÖNSKAR främja samarbete för att gynna hälsan hos de avtalsslutande parternas befolkning, i synnerhet för att ha beredskap inför och genomföra insatser vid allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa,

SOM BEAKTAR att hoten mot människors hälsa inte stannar vid de nationella gränser som flera av unionens medlemsstater delar med Schweiz, att ett betydande antal personer passerar de gemensamma gränserna varje dag och att ett bättre utbyte av expertis på området allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa därför är av gemensamt intresse,

SOM ÄR BESLUTNA att genomföra så effektiva insatser som möjligt vid allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa, bland annat genom att utbyta information med hjälp av gemensamma system och ömsesidig kapacitet för epidemiologisk övervakning,

SOM BEAKTAR att Schweiz deltagande i unionens organ, byråer och strukturer för förebyggande och kontroll av sjukdomar samt övervaknings- och varningsnätverk och tillämpningen av liknande mekanismer för beredskap och insatser för förebyggande och kontroll av allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa kommer att förbättra skyddet av hälsan hos de avtalsslutande parternas befolkning,

SOM ERKÄNNER att ett bilateralt avtal om hälsa mellan de avtalsslutande parterna bör utgöra en tydlig och stark rättslig grund för samarbete på hälsosäkerhetsområdet,

SOM BEAKTAR att unionen har inrättat mekanismer och strukturer för samordningen av förebyggande åtgärder, beredskap och insatser på området allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa, och att Schweiz deltagande i dessa mekanismer och strukturer skulle kunna vara till ömsesidig nytta för båda avtalsslutande parter,

SOM ERKÄNNER att det är till ömsesidig nytta att främja utbyte av yrkesmässig expertis mellan de avtalsslutande parterna, bland annat genom utstationering,

SOM BEAKTAR att en rättslig grund har inrättats för Schweiz deltagande i unionsprogram, inbegripet programmet EU för hälsa, och SOM ERKÄNNER vikten av att främja samarbete mellan de avtalsslutande parterna inom de hälsorelaterade frågor som omfattas av detta avtal och av avtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram,

SOM DELAR de allmänna målen för programmet EU för hälsa och SOM BEAKTAR de avtalsslutande parternas gemensamma mål, värderingar och starka förbindelser på hälsoområdet,

SOM ERKÄNNER de avtalsslutande parternas gemensamma önskan att utveckla, stärka, stimulera och utvidga sina förbindelser och sitt samarbete inom detta område,

SOM BEAKTAR att ett närmare samarbete på området allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa och Schweiz deltagande i Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar (*centrumet*) kommer att förbättra skyddet av hälsan hos de avtalsslutande parternas befolkning och att Schweiz deltagande i centrumet bör omfatta ett ekonomiskt bidrag som måste fastställas för varje programperiod,

SOM ÄR BEREDDA att undersöka möjligheten att utvidga sitt samarbete till att omfatta andra hälsorelaterade frågor i framtiden,

SOM ÄR BESLUTNA att stärka samarbetet mellan de avtalsslutande parterna på de områden som omfattas av detta avtal på grundval av samma regler som dem som gäller i unionen, samtidigt som deras liksom deras institutioners oberoende bevaras och, när det gäller Schweiz, respekten för de principer som härrör från direktdemokrati och federalism,

SOM ERKÄNNER att detta avtal inte utgör ett avtal på de områden av unionens inre marknad där Schweiz deltar,

SOM BEAKTAR att det ändå för detta avtal är lämpligt att på samma sätt tillämpa de särskilda principer för institutionella bestämmelser som är gemensamma för de avtal som ingåtts eller kommer att ingås på de områden av den inre marknaden där Schweiz deltar,

SOM BEKRÄFTAR att den schweiziska federala Högsta domstolen, alla andra schweiziska domstolar samt medlemsstaternas domstolar och Europeiska unionens domstol fortsatt har befogenhet att tolka detta avtal i enskilda fall,

HÄRIGENOM ÖVERENSKOMS FÖLJANDE.

KAPITEL 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 1

Syfte

Syftet med detta avtal är att stärka samarbetet mellan de avtalsslutande parterna för att

- a) skydda och förbättra hälsan hos befolkningen i unionens medlemsstater och i Schweiz,
- b) bekämpa de stora folksjukdomarna genom främjande av forskning om deras orsaker, hur de överförs och hur de kan förebyggas samt av hälsouppllysning och hälsokunskap,
- c) säkerställa en konsekvent hög nivå på övervakningen av allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa på de avtalsslutande parternas territorier samt samordna deras varningssystem och insatser mot sådana hot.

ARTIKEL 2

Tillämpningsområde

De avtalsslutande parterna ska stärka och bredda samarbetet på hälsosäkerhetsområdet. Detta samarbete ska begränsas till följande områden:

- Hälsosäkerhetsmekanismerna avseende allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa.
- Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar (nedan kallat *centrumet*).

ARTIKEL 3

Samarbete

De avtalsslutande parterna ska samarbeta, utbyta information och samordna sin politik i fråga om allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa genom de mekanismer och strukturer som fastställs i de unionsrättsakter som anges i bilaga I, särskilt unionens övervaknings- och varningsnätverk och beredskaps- och insatsmekanismer för förebyggande och kontroll av smittsamma sjukdomar. De avtalsslutande parterna ska stärka sitt övergripande samarbete på hälsosäkerhetsområdet, inbegripet den epidemiologiska övervakningen, för att förbättra beredskapen och insatserna vid nödsituationer.

KAPITEL 2

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 4

Allmänt innehåll

För att garantera de avtalsslutande parterna rättssäkerhet när det gäller det samarbete som fastställs i detta avtal, och med beaktande av den internationella rättens principer, fastställs i detta kapitel – utan att tillämpningsområdet för detta avtal ändras – institutionella lösningar som motsvarar dem som är gemensamma för de bilaterala avtal som ingåtts eller kommer att ingås på de områden av den inre marknaden där Schweiz deltar, särskilt vad gäller

- a) förfarandet för att anpassa detta avtal till unionsrättsakter som är relevanta för detta avtal,
- b) den enhetliga tolkningen och tillämpningen av detta avtal och av de unionsrättsakter som det hänvisas till i bilaga I,
- c) övervakningen och tillämpningen av detta avtal, och
- d) tvistlösningar inom ramen för detta avtal.

ARTIKEL 5

Deltagande i utarbetandet av unionsrättsakter ("beslutsutformning")

1. Vid utarbetandet av ett förslag till unionsrättsakt, på området som omfattas av detta avtal, i enlighet med fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*) ska Europeiska kommissionen (nedan kallad *kommissionen*) underrätta Schweiz om detta och informellt samråda med Schweiz experter på samma sätt som den begär in synpunkter från experter från unionens medlemsstater när den utarbetar förslag.

På begäran av endera av de avtalsslutande parterna kan en inledande diskussion äga rum i gemensamma kommittén.

Om någon av dem så begär ska de på nytt samråda i gemensamma kommittén vid viktiga tidpunkter i den fas som föregår unionens antagande av rättsakten, i en fortlöpande informations- och samrådsprocess.

2. När kommissionen i enlighet med EUF-fördraget utarbetar delegerade akter som rör grundläggande unionsrättsakter på det område som omfattas av detta avtal ska den säkerställa att Schweiz i största möjliga utsträckning deltar i utarbetandet av utkast och samråda med Schweiz experter på samma grunder som den samråder med experter från unionens medlemsstater.

3. När kommissionen i enlighet med EUF-fördraget utarbetar genomförandeakter som rör grundläggande unionsrättsakter på det område som omfattas av detta avtal ska den säkerställa att Schweiz i största möjliga utsträckning deltar i utarbetandet av de utkast som senare ska läggas fram för de kommittéer som biträder kommissionen när den utövar sina genomförandebefogenheter och samråda med Schweiz experter på samma grunder som den samråder med experter från unionens medlemsstater.

4. Schweiz experter ska delta i arbetet i kommittéer som inte omfattas av punkterna 2 och 3 när så krävs för att detta avtal ska fungera väl. Gemensamma kommittén ska upprätta och uppdatera en förteckning över dessa kommittéer och, i förekommande fall, över andra kommittéer med liknande egenskaper.

5. Denna artikel ska inte tillämpas på unionsrättsakter eller bestämmelser i dessa som omfattas av något undantag enligt artikel 6.5.

ARTIKEL 6

Införlivande av unionsrättsakter

1. För att garantera rättssäkerhet och en enhetlig lagstiftning när det gäller det samarbete som fastställs i detta avtal ska Schweiz och unionen säkerställa att unionsrättsakter som antas på det område som omfattas av detta avtal införlivas i detta avtal så snart som möjligt efter att de antagits.

2. Unionsrättsakter som införlivas i avtalet i enlighet med punkt 4 ska, genom att de införlivas i avtalet, utgöra en del av Schweiz rättsordning med förbehåll för, beroende på vad som är tillämpligt, de anpassningar som beslutas av gemensamma kommittén.

3. När unionen antar en rättsakt på det område som omfattas av detta avtal ska den så snart som möjligt underrätta Schweiz om detta genom gemensamma kommittén. På någon av de avtalsslutande parternas begäran ska gemensamma kommittén diskutera frågan.

4. Gemensamma kommittén ska vidta åtgärder i enlighet med punkt 1 genom att så snart som möjligt anta ett beslut om ändring av bilaga I till detta avtal, inbegripet nödvändiga anpassningar.
5. Den skyldighet som anges i punkt 1 ska inte gälla unionsrättsakter eller bestämmelser i dessa som omfattas av ett undantag. Detta avtal innehåller inget undantag.
6. Om inte annat följer av artikel 7 ska gemensamma kommitténs beslut enligt punkt 4 träda i kraft omedelbart, men under inga omständigheter före den dag då motsvarande unionsrättsakt blir tillämplig i unionen.
7. De avtalsslutande parterna ska samarbeta i god tro under hela det förfarande som anges i denna artikel för att underlätta beslutsfattandet.

ARTIKEL 7

Schweiz fullgörande av sina konstitutionella skyldigheter

1. Om Schweiz måste fullgöra konstitutionella skyldigheter för att ett beslut som avses i artikel 6.4 ska bli bindande ska Schweiz, under den diskussion som avses i artikel 6.3, informera unionen om detta.
2. Om Schweiz måste fullgöra konstitutionella skyldigheter för att det beslut som avses i artikel 6.4 ska bli bindande får Schweiz en tidsfrist på högst två år från och med den dag då den information som avses i punkt 1 lämnades, utom när ett folkomröstningsförfarande inleds, i vilket fall denna period ska förlängas med ett år.

3. I avvaktan på att Schweiz informerar om att landet har fullgjort sina konstitutionella skyldigheter ska de avtalsslutande parterna provisoriskt tillämpa det beslut som avses i artikel 6.4, såvida inte Schweiz meddelar unionen att en provisorisk tillämpning av beslutet inte är möjlig och anger skälen till detta. Under inga omständigheter får den provisoriska tillämpningen inledas före den dag då motsvarande unionsrättsakt blir tillämplig i unionen.

4. Schweiz ska utan dröjsmål underrätta unionen genom gemensamma kommittén så snart de konstitutionella skyldigheter som avses i punkt 1 har fullgjorts.

5. Beslutet ska träda i kraft den dag då den underrättelse som anges i punkt 4 lämnas, men under inga omständigheter före den dag då motsvarande unionsrättsakt blir tillämplig i unionen.

ARTIKEL 8

Hänvisningar till territorier

När de unionsrättsakter som införlivas i detta avtal innehåller hänvisningar till ”Europeiska unionens” eller ”unionens” territorium ska hänvisningarna vid tillämpningen av avtalet förstås som hänvisningar till de territorier som avses i artikel 20.

ARTIKEL 9

Hänvisningar till medborgare i unionens medlemsstater

När de unionsrättsakter som införlivas i detta avtal innehåller hänvisningar till medborgare i unionens medlemsstater ska hänvisningarna vid tillämpningen av avtalet förstås som hänvisningar till medborgare i unionens medlemsstater och i Schweiz.

ARTIKEL 10

Ikraftträdande och genomförande av unionens rättsakter

Bestämmelser i de unionsrättsakter som införlivas i detta avtal vid sitt ikraftträdande eller genomförande är inte relevanta för tillämpningen av detta avtal.

Tidsfristerna och datumen för ikraftträdandet och genomförandet i Schweiz av beslut om införlivande av unionsrättsakter i detta avtal följer av artiklarna 6.6 och 7.5 samt av övergångsbestämmelser.

ARTIKEL 11

Unionsrättsakternas adressater

Bestämmelser i de unionsrättsakter som införlivas i detta avtal i vilka det anges att de riktar sig till unionens medlemsstater är inte relevanta för tillämpningen av detta avtal.

ARTIKEL 12

Principen om enhetlig tolkning

1. För att uppnå det mål som anges i artikel 4 och i enlighet med principerna i folkrätten ska detta avtal och de unionsrättsakter som det hänvisas till i avtalet tolkas och tillämpas på ett enhetligt sätt på de områden som omfattas av detta avtal.
2. De unionsrättsakter som det hänvisas till i bilaga I, och bestämmelserna i detta avtal i den mån tillämpningen av dem inbegriper unionsrättsliga begrepp, ska tolkas och tillämpas i enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol från såväl innan som efter undertecknandet av detta avtal.

ARTIKEL 13

Principen om ändamålsenlig och harmonisk tillämpning

1. Kommissionen och de behöriga schweiziska myndigheterna ska samarbeta och bistå varandra för att säkerställa övervakningen av tillämpningen av detta avtal. De får utbyta information om övervakningen av tillämpningen av detta avtal. De får utbyta åsikter och diskutera frågor av ömsesidigt intresse.

2. Varje avtalsslutande part ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa en ändamålsenlig och harmonisk tillämpning av detta avtal på sitt territorium.
3. Övervakningen av tillämpningen av detta avtal ska genomföras gemensamt av de avtalsslutande parterna inom gemensamma kommittén. Om kommissionen eller de behöriga schweiziska myndigheterna får kännedom om ett fall av felaktig tillämpning får ärendet hänskjutas till gemensamma kommittén i syfte att finna en godtagbar lösning.
4. Kommissionen och de behöriga schweiziska myndigheterna ska övervaka den andra avtalsslutande partens tillämpning av detta avtal. Det förfarande som föreskrivs i artikel 15 ska tillämpas.

ARTIKEL 14

Exklusivitetsprincipen

De avtalsslutande parterna förbinder sig att inte hänskjuta någon tvist om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal eller av de unionsrättsakter som det hänvisas till i bilaga I eller, i tillämpliga fall, om förenligheten med detta avtal hos ett beslut som antagits av kommissionen på grundval av detta avtal, till någon annan tvistlösningsmetod än de som föreskrivs i detta avtal.

ARTIKEL 15

Förfarande vid svårigheter med tolkning eller tillämpning

1. Om det uppstår svårigheter med tolkningen eller tillämpningen av detta avtal eller av en unionsrättsakt som det hänvisas till i bilaga I ska de avtalsslutande parterna samråda med varandra inom gemensamma kommittén för att finna en ömsesidigt godtagbar lösning. I detta syfte ska alla användbara uppgifter lämnas till gemensamma kommittén så att den kan göra en ingående granskning av situationen. Gemensamma kommittén ska undersöka alla möjligheter som gör att detta avtal kan fortsätta att fungera väl.
2. Om gemensamma kommittén inte kan finna en lösning på den svårighet som avses i punkt 1 inom tre månader från den dag då den fick svårigheten överlämnad till sig får endera av de avtalsslutande parterna begära att en skiljedomstol löser tvisten i enlighet med de regler som fastställs i protokollet om skiljedomstolen.
3. Om tvisten ger upphov till en fråga om tolkningen eller tillämpningen av en bestämmelse som avses i artikel 12.2, och om tolkningen av den bestämmelsen är relevant för att lösa tvisten och nödvändig för att skiljedomstolen ska kunna avgöra målet, ska skiljedomstolen hänskjuta frågan till Europeiska unionens domstol.

Om tvisten ger upphov till en fråga om tolkningen eller tillämpningen av en bestämmelse som omfattas av ett undantag från den skyldighet till dynamisk samordning som avses i artikel 6.5, och om tvisten inte avser tolkningen eller tillämpningen av unionsrättsliga begrepp, ska skiljedomstolen avgöra tvisten utan att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.

4. När skiljedomstolen hänskjuter en fråga till Europeiska unionens domstol i enlighet med punkt 3 ska

- a) Europeiska unionens domstols avgörande vara bindande för skiljedomstolen, och
- b) Schweiz ha samma rättigheter som medlemsstaterna och unionens institutioner och omfattas av samma förfaranden, i tillämpliga delar, vid Europeiska unionens domstol.

5. Varje avtalsslutande part ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att i god tro följa skiljedomstolens beslut. Den avtalsslutande part som av skiljedomstolen har befunnits inte ha följt detta avtal ska genom gemensamma kommittén underrätta den andra avtalsslutande parten om vilka åtgärder den har vidtagit för att följa skiljedomstolens beslut.

ARTIKEL 16

Kompensationsåtgärder

1. Om den avtalsslutande part som av skiljedomstolen har befunnits inte ha följt detta avtal inte underrättar den andra avtalsslutande parten, inom en rimlig tidsfrist som fastställts i enlighet med artikel IV.2.6 i protokollet om skiljedomstolen, om de åtgärder som den har vidtagit för att följa skiljedomstolens beslut, eller om den andra avtalsslutande parten anser att de meddelade åtgärderna inte följer skiljedomstolens beslut, får denna andra avtalsslutande part vidta proportionella kompensationsåtgärder för att avhjälpa en potentiell obalans. Kompensationsåtgärder får endast vidtas inom ramen för detta avtal eller i enlighet med artiklarna 19.1 c och 20.4 i avtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram, upprättat i... den..., (nedan kallat *avtalet om Schweiz deltagande i unionsprogram*), vad gäller Schweiz deltagande i programmet för unionens åtgärder på hälsoområdet¹. Den avtalsslutande part som antar kompensationsåtgärder ska anmäla detta till den avtalsslutande part som av skiljedomstolen har befunnits inte ha följt detta avtal, och kompensationsåtgärderna ska anges i anmälan. Dessa kompensationsåtgärder ska träda i kraft tre månader efter dagen för denna anmälan.

¹ För perioden 2021–2027 är detta programmet EU för hälsa som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/522 av den 24 mars 2021 om inrättande av ett program för unionens åtgärder på hälsoområdet (programmet EU för hälsa) för perioden 2021–2027 och om upphävande av förordning (EU) nr 282/2014 (EUT L 107, 26.3.2021, s. 1).

2. Om gemensamma kommittén inte har fattat något beslut inom en månad från dagen för det att de planerade kompensationsåtgärderna anmäldes om att tillfälligt avbryta, ändra eller helt upphäva dessa kompensationsåtgärder får endera avtalsslutande parten hänskjuta frågan om kompensationsåtgärdernas proportionalitet till ett skiljeförfarande, i enlighet med protokollet om skiljedomstolen.
3. Skiljedomstolen ska fatta beslut inom de tidsfrister som anges i artikel III.8.4 i protokollet om skiljedomstolen.
4. Kompensationsåtgärderna ska inte ha retroaktiv verkan. I synnerhet ska de rättigheter och skyldigheter som enskilda och ekonomiska aktörer redan förvärvat innan kompensationsåtgärderna träder i kraft bevaras.

ARTIKEL 17

Samarbete mellan jurisdiktioner

1. För att främja en enhetlig tolkning ska den schweiziska federala högsta domstolen och Europeiska unionens domstol enas om en dialog och villkoren för denna.
2. Schweiz ska ha rätt att inge inlagor eller skriftliga yttranden till Europeiska unionens domstol om en domstol i en av unionens medlemsstater hänskjuter en fråga om tolkningen av detta avtal, eller av en bestämmelse i en unionsrättsakt som det hänvisas till i bilaga I, till Europeiska unionens domstol för ett förhandsavgörande.

ARTIKEL 18

Genomförande

1. De avtalsslutande parterna ska vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter fullgörs som följer av detta avtal, och de ska avstå från att vidta varje åtgärd som skulle äventyra uppnåendet av avtalets syfte.
2. De avtalsslutande parterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa det avsedda resultatet med de unionsrättsakter som det hänvisas till i bilaga I och avstå från att vidta åtgärder som skulle äventyra uppnåendet av deras syften.

ARTIKEL 19

Gemensam kommitté

1. Härmed inrättas en gemensam kommitté.

Gemensamma kommittén ska bestå av företrädare för de avtalsslutande parterna.

2. Ordförandeskapet i gemensamma kommittén ska innehas gemensamt av en företrädare för Europeiska unionen och en företrädare för Schweiz.
3. Gemensamma kommittén
 - a) ska se till att detta avtal fungerar väl samt förvaltas och tillämpas på ett ändamålsenligt sätt,

- b) får utbyta information och samråda i frågor som rör detta avtal och därtill hörande ekonomiska aspekter,
- c) ska utgöra ett forum för ömsesidigt samråd och kontinuerligt informationsutbyte mellan de avtalsslutande parterna, särskilt i syfte att finna en lösning på eventuella svårigheter att tolka eller tillämpa detta avtal eller en unionsrättsakt som det hänvisas till i bilaga I i enlighet med artikel 15,
- d) ska i samarbete med den gemensamma kommitté som inrättats genom avtalet om Schweiz deltagande i unionsprogram (*gemensamma kommittén för deltagande i unionsprogram*) säkerställa att detta avtal fungerar väl och genomförs effektivt när det gäller Schweiz deltagande i programmet för unionens åtgärder på hälsoområdet, endast när det gäller frågor som omfattas av detta avtal; i detta syfte ska gemensamma kommittén informera gemensamma kommittén för deltagande i unionsprogram när
 - i) ett nytt protokoll till avtalet om Schweiz deltagande i unionsprogram, om programmet för unionens åtgärder på hälsoområdet, behöver antas,
 - ii) protokollet behöver ändras på grund av ändringar i detta avtals tillämpningsområde,
 - iii) dagordningen för dess möten omfattar frågor som rör detta program,
- e) ska lämna rekommendationer till de avtalsslutande parterna i frågor som rör detta avtal,
- f) ska anta beslut när så föreskrivs i detta avtal,

- g) ska, vid ändring av artiklarna 1–6, 10–15 eller 17 eller 18 i protokoll (nr 7) om Europeiska unionens immunitet och privilegier (nedan kallat *protokoll (nr 7)*), fogat till EUF-fördraget, ändra tillägget i enlighet med detta, och
- h) ska utöva alla andra befogenheter som den tilldelas genom detta avtal.

4. Gemensamma kommittén ska fatta beslut enhälligt.

Besluten ska vara bindande för de avtalsslutande parterna, som ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att genomföra dem.

5. Gemensamma kommittén ska sammanträda minst en gång om året, alternativt i Bryssel och Bern, om inte medordförandena beslutar något annat. Den ska också sammanträda på begäran av endera av de avtalsslutande parterna. Medordförandena får komma överens om att ett sammanträde i gemensamma kommittén ska hållas via videokonferens eller telekonferens.

6. Gemensamma kommittén ska vid sitt första sammanträde anta sin arbetsordning och vid behov uppdatera den.

7. Gemensamma kommittén får fatta beslut om inrättande av arbetsgrupper eller expertgrupper som kan bistå den vid utövandet av dess uppdrag.

KAPITEL 3

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 20

Territoriellt tillämpningsområde

Detta avtal ska tillämpas på, å ena sidan, de territorier där fördraget om Europeiska unionen och EUF-fördraget är tillämpliga och på de villkor som fastställs i dessa fördrag, och, å andra sidan, på Schweiz territorium.

ARTIKEL 21

Översyn

1. De avtalsslutande parterna ska inom gemensamma kommittén regelbundet se över hur detta avtal fungerar och får överväga en översyn av avtalet, i syfte att förbättra sitt samarbete eller utvidga det till att omfatta andra hälsorelaterade frågor.
2. Mot bakgrund av sådana potentiella överväganden får de avtalsslutande parterna inleda förhandlingar i enlighet med sina respektive interna förfaranden i syfte att se över det.
3. Resultatet av eventuella förhandlingar ska ratificeras eller godkännas av de avtalsslutande parterna i enlighet med deras respektive interna förfaranden.

Artikel 22

Sekretess

Parternas företrädare, experter och andra berörda personer ska även sedan de frånträtt sin tjänst avstå från att sprida information som de tagit del av inom ramen för detta avtal och som omfattas av sekretess.

Artikel 23

Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och känsliga icke-säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter

1. Ingenting i detta avtal ska tolkas som en skyldighet för en avtalsslutande part att göra säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter tillgängliga.
2. Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller säkerhetsskyddsklassificerat material som tillhandahålls av eller utbyts mellan de avtalsslutande parterna inom ramen för detta avtal ska hanteras och skyddas i enlighet med avtalet mellan Schweiziska edsförbundet och Europeiska unionen om säkerhetsförfaranden för utbyte av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, upprättat i Bryssel den 28 april 2008, och eventuella säkerhetsarrangemang som genomför det.
3. Gemensamma kommittén ska genom beslut anta instruktioner för att säkerställa skyddet av känsliga icke-säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som utbyts mellan de avtalsslutande parterna.

ARTIKEL 24

Bilagor, tillägg och protokoll

Bilagorna, tilläggen och protokollen till detta avtal ska utgöra en integrerad del av avtalet.

ARTIKEL 25

Ekonomiskt bidrag

1. Schweiz ska bidra till finansieringen av den verksamhet som bedrivs vid unionens byråer, informationssystem och andra verksamheter som förtecknas i artikel 1 i bilaga II och som Schweiz har tillgång till, i enlighet med denna artikel och bilaga II.

Gemensamma kommittén får anta ett beslut om ändring av bilaga II.

2. Unionen får när som helst tillfälligt avbryta Schweiz deltagande i den verksamhet som avses i punkt 1 i denna artikel om Schweiz inte iakttar betalningsfristen i enlighet med de betalningsvillkor som anges i artikel 2 i bilaga II.

Om Schweiz inte iakttar en betalningsfrist ska unionen sända en formell påminnelse till Schweiz. Om ingen full betalning görs inom 30 dagar från dagen för mottagandet av den formella påminnelsen får unionen tillfälligt avbryta Schweiz deltagande i den berörda verksamheten.

3. Det ekonomiska bidraget ska utgöras av summan av

a) ett operativt bidrag, och

b) en deltagaravgift.

4. Det ekonomiska bidraget ska ges i form av ett årligt ekonomiskt bidrag och ska förfalla till betalning vid de datum som anges i kommissionens betalningsanmodanden.

5. Det operativa bidraget ska baseras på en bidragsnyckel som definieras som kvoten av Schweiz bruttonationalprodukt (nedan kallad *BNP*) till marknadspris och unionens BNP till marknadspris. För detta ändamål ska uppgifterna om BNP till marknadspris för de avtalsslutande parterna vara de senast tillgängliga från och med den 1 januari det år då den årliga betalningen görs enligt Europeiska unionens statistikkontor (Eurostat), med vederbörlig hänsyn till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om samarbete på statistikområdet, upprättat i Luxemburg den 26 oktober 2004. Om det avtalet upphör att gälla ska Schweiz BNP vara den som fastställs på grundval av uppgifter från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD).

6. Det operativa bidraget för varje unionsbyrå ska beräknas genom att bidragsnyckeln tillämpas på den årliga antagna budgeten, i den eller de relevanta posterna i unionens budget för det berörda året, med beaktande av eventuella justerade operativa bidrag för varje byrå enligt artikel 1 i bilaga II. Det operativa bidraget till informationssystemen och andra verksamheter ska beräknas genom att bidragsnyckeln tillämpas på den relevanta budgeten för det aktuella året enligt vad som anges i dokument som genomför budgeten (t.ex. arbetsprogram eller kontrakt).

Alla referensbelopp ska baseras på åtagandebemyndiganden.

7. Den årliga deltagaravgiften ska vara 4 % av det årliga operativa bidraget beräknat i enlighet med punkterna 5 och 6.
8. Kommissionen ska tillhandahålla Schweiz tillräcklig information avseende beräkningen av landets ekonomiska bidrag. Denna information ska tillhandahållas med vederbörlig hänsyn till unionens regler om konfidentialitet och uppgiftsskydd.
9. Alla ekonomiska bidrag från Schweiz eller betalningar från unionen, samt beräkningen av belopp som ska betalas eller mottas, ska vara i euro.
10. Om detta avtals ikraftträdande inte sammanfaller med början av ett kalenderår ska Schweiz operativa bidrag för det aktuella året justeras i enlighet med den metod och de betalningsvillkor som anges i artikel 4 i bilaga II.
11. Närmare bestämmelser för tillämpningen av denna artikel anges i bilaga II.
12. Tre år efter detta avtals ikraftträdande och därefter vart tredje år ska gemensamma kommittén se över villkoren för Schweiz deltagande, vilka anges i artikel 1 i bilaga II, och vid behov anpassa dem.

ARTIKEL 26

Ikraftträdande

1. Detta avtal ska ratificeras eller godkännas av de avtalsslutande parterna i enlighet med deras egna förfaranden. De avtalsslutande parterna ska underrätta varandra om att de interna förfaranden som är nödvändiga för detta avtals ikraftträdande har slutförts.
2. Detta avtal ska träda i kraft den första dagen i den andra månaden efter den sista underrättelsen om följande instrument:
 - a) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer.
 - b) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer.
 - c) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart.
 - d) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart.

- e) Protokoll om statligt stöd till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart.
- f) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om gods- och persontransporter på väg och järnväg.
- g) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om gods- och persontransporter på väg och järnväg.
- h) Protokoll om statligt stöd till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om gods- och persontransporter på väg och järnväg.
- i) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om handel med jordbruksprodukter.
- j) Institutionellt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse.
- k) Ändringsprotokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse.
- l) Avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag för att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna i Europeiska unionen.

- m) Avtal mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram.
- n) Avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om villkoren för Schweiziska edsförbundets deltagande i Europeiska unionens rymdprogrambyrå.

Artikel 27

Uppsägning

1. Varje avtalsslutande part får säga upp detta avtal genom att underrätta den andra avtalsslutande parten.
2. Detta avtal ska upphöra att gälla sex månader efter mottagandet av den underrättelse som avses i punkt 1.
3. Om detta avtal upphör att gälla ska de rättigheter och skyldigheter som enskilda och ekonomiska aktörer redan har förvärvat genom detta avtal före den dag då detta avtal upphör att gälla bevaras. De avtalsslutande parterna ska genom ömsesidig överenskommelse avgöra hur de rättigheter som är under förvärvande ska behandlas.

Som skedde i [...] den [...] i två exemplar på det bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, kroatiska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska språket, vilka samtliga texter är lika giltiga.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade, vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta avtal.

(Underskrifter, med verkan, på alla 24 EU-språk: ”För Europeiska unionen” och ”För Schweiziska edsförbundet”)

UNIONSRÄTTSAKTER SOM INFÖRLIVAS I ENLIGHET MED ARTIKEL 6 I AVTALET

Om inget annat föreskrivs i tekniska anpassningar ska de rättigheter och skyldigheter som föreskrivs för unionens medlemsstater i de unionsrättsakter som införlivas i denna bilaga anses föreskrivas för Schweiz. Detta ska tillämpas med full respekt för de institutionella bestämmelserna i kapitel 2 i avtalet.

Allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa

1. 32022 R 2371 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2371 av den 23 november 2022 om allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa och om upphävande av beslut nr 1082/2013/EU (EUT L 314, 6.12.2022, s. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2371/oj>).

Bestämmelserna i förordning (EU) 2022/2371 ska, vid tillämpningen av detta avtal, tolkas med följande anpassningar:

- a) Schweiz ska delta fullt ut i hälsosäkerhetskommittén, och ska där ha samma rättigheter och skyldigheter som unionens medlemsstater, med undantag för rösträtt.

- b) Schweiz ska vara en fullvärdig användare av det system för tidig varning och reaktion som inrättats genom förordning (EU) 2022/2371.
- c) Schweiz kommer endast att använda definitionen i artikel 3.10 i förordning (EU) 2022/2371 för genomförandet av detta avtal.
- d) Schweiz ska lämna de rapporter som avses i artikel 7.1 i förordning (EU) 2022/2371 samtidigt som det enligt den artikeln krävs av unionens medlemsstater, dock tidigast ett år efter detta avtals ikraftträdande. Schweiz översänder sin rapport via systemet för tidig varning och reaktion.
- e) I artikel 7.5 i förordning (EU) 2022/2371 ska orden ”som säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter” utgå. Den andra meningen ska, när det gäller Schweiz, förstås som ”Dessa nationella säkerhetsföreskrifter ska ge en skyddsnivå för säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i enlighet med avtalet mellan Schweiziska edsförbundet och Europeiska unionen om säkerhetsförfaranden för utbyte av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och dess säkerhetsarrangemang”.
- f) Vid tillämpningen av detta avtal ska deltagande i det gemensamma upphandlingsförfarande som avses i artikel 12.3 a i förordning (EU) 2022/2371 även vara öppet för Schweiz.
- g) Artikel 12.4 a, b, c, e och f i förordning (EU) 2022/2371 ska inte tillämpas på Schweiz.

- h) Schweiz behörighet att erkänna och undanröja hot mot folkhälsan på nationell nivå påverkas inte av artikel 23 i förordning (EU) 2022/2371.
 - i) Artikel 25 a och b i förordning (EU) 2022/2371 ska inte tillämpas på Schweiz.
 - j) I artikel 27.1 i förordning (EU) 2022/2371 ska hänvisningen till förordning (EU) 2016/679 och direktiv 2002/58/EG förstås, när det gäller Schweiz, som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.
- 2. 32023 R 1808 Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1808 av den 21 september 2023 om fastställande av mallen för tillhandahållande av information om planeringen av förebyggande åtgärder, beredskap och insatser avseende allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2371 (EUT L 234, 22.9.2023, s. 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1808/oj).
 - 3. 32024 R 0892 Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2024/892 av den 22 mars 2024 om utseende av Europeiska unionens referenslaboratorier för vissa specifika folkhälsoområden (EUT L, 2024/892, 25.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/892/oj).
 - 4. 32024 R 1232 Kommissionens delegerade förordning (EU) 2024/1232 av den 5 mars 2024 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2371 vad gäller bedömningar av läget avseende genomförandet av de nationella planerna för förebyggande åtgärder, beredskap och insatser och hur de förhåller sig till unionsplanen för förebyggande åtgärder, beredskap och insatser (EUT L, 2024/1232, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1232/oj).

5. 32024 R 2959 Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2024/2959 av den 29 november 2024 om utseende av Europeiska unionens referenslaboratorier för folkhälsa avseende livsmedels- och vattenburna bakterier, livsmedels-, vatten- och vektorburna maskar och protozoer och om livsmedels- och vattenburna virus (EUT L, 2024/2959, 2.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/2959/oj).
6. 32018 D 0945 Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/945 av den 22 juni 2018 om smittsamma sjukdomar och relaterade särskilda hälsofrågor som ska omfattas av epidemiologisk övervakning samt relevanta falldefinitioner (EUT L 170, 6.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2018/945/oj).
7. 32017 D 0253 Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/253 av den 13 februari 2017 om förfaranden för utfärdande av varningar inom ramen för det system för tidig varning och reaktion som inrättats för allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa och förfaranden för informationsutbyte, samråd och samordning av insatserna vid sådana hot i enlighet med Europaparlamentets och rådets beslut nr 1082/2013/EU (EUT L 37, 14.2.2017, s. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2017/253/oj), i dess ändrade lydelse enligt
 - 32021 D 0858 Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/858 av den 27 maj 2021 om ändring av genomförandebeslut (EU) 2017/253 vad gäller varningar som utlösts av allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa och för kontaktspårning av passagerare som identifierats med hjälp av formulär för passagerarlokalisering (EUT L 188, 28.5.2021, s. 106, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/858/oj);

- 32021 D 1212 Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/1212 av den 22 juli 2021 om ändring av beslut (EU) 2017/253 vad gäller varningar som utlösts av allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa och för kontaktspårning av exponerade personer som identifierats med hjälp av ifyllandet av formulär för lokalisering av passagerare (EUT L 263, 23.7.2021, s. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/1212/oj).

EUROPEISKA CENTRUMET FÖR FÖREBYGGANDE OCH KONTROLL AV SJUKDOMAR

8. 32004 R 0851 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 851/2004 av den 21 april 2004 om inrättande av ett europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar (EUT L 142, 30.4.2004, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/851/oj>), i dess ändrade lydelse enligt

- 32022 R 2370 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2370 av den 23 november 2022 om ändring av förordning (EG) nr 851/2004 om inrättande av ett europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar (EUT L 314, 6.12.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2370/oj>).

Bestämmelserna i förordning (EG) nr 851/2004 ska, vid tillämpningen av detta avtal, tolkas med följande anpassningar:

- a) Schweiz ska delta i centrumet.
- b) Schweiz ska bidra ekonomiskt till centrumets verksamhet i enlighet med artikel 25 i avtalet.

- c) Schweiz ska delta fullt ut i centrumets styrelse, och ska där ha samma rättigheter och skyldigheter som unionens medlemsstater, med undantag för rösträtt.
- d) Schweiz ska delta fullt ut i centrumets rådgivande grupp, och ska där ha samma rättigheter och skyldigheter som unionens medlemsstater.
- e) Schweiz ska bevilja centrumet och dess personal, inom ramen för deras officiella uppgifter för byrån, de privilegier och den immunitet som anges i tillägget och som grundar sig på artiklarna 1–6, 10–15 samt 17 och 18 i protokoll (nr 7). Hänvisningar till motsvarande artiklar i det protokollet anges inom parentes för kännedom.
- f) Genom undantag från artikel 12.2 a i anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska unionen (som fastställs i förordning nr 31 (EEG), 11 (Euratom) om tjänsteföreskrifter för tjänstemän och anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen (EUT 45, 14.6.1962, s. 1385), inklusive senare ändringar) får centrumet, om det så beslutar, kontraktera schweiziska medborgare som åtnjuter fulla medborgerliga rättigheter. Centrumet får godta Schweiz utstationering av experter.
- g) Schweiz ska delta fullt ut i de nätverk som drivs av centrumet och ska där ha samma rättigheter och skyldigheter som unionens medlemsstater.

- h) I artikel 3.2 g i förordning (EG) nr 851/2004 ska orden ”med hjälp av och” läggas till efter ”utifrån en bedömning från fall till fall”.
- i) I artikel 20a i förordning (EG) nr 851/2004 ska hänvisningen till förordning (EU) 2016/679 och direktiv 2002/58/EG förstås, när det gäller Schweiz, som en hänvisning till relevant nationell lagstiftning.

OM IMMUNITET OCH PRIVILEGIER

ARTIKEL 1

(motsvarande artikel 1 i protokoll (nr 7))

Byråns lokaler och byggnader ska vara okränkbara. De får inte genomsökas, beslagtogs, konfiskeras eller exproprieras. Byråns egendom och tillgångar får inte utan tillstånd från Europeiska unionens domstol bli föremål för några administrativa eller rättsliga tvångsåtgärder.

ARTIKEL 2

(motsvarande artikel 2 i protokoll (nr 7))

Byråns arkiv ska vara okränkbara.

ARTIKEL 3

(motsvarande artiklarna 3 och 4 i protokoll (nr 7))

1. Byrån, dess tillgångar, inkomster och övrig egendom ska vara befriade från alla direkta skatter.

2. Varor och tjänster som exporteras till byrån för tjänstebruk från Schweiz och eller som tillhandahålls byrån i Schweiz ska inte omfattas av några indirekta skatter och avgifter.
3. Befrielse från mervärdesskatt ska beviljas om det faktiska inköpspriset som är angivet i fakturan eller motsvarande dokument för varan eller tjänsten uppgår till minst hundra schweiziska franc (inklusive skatter och avgifter). Byrån ska vara befriad från alla tullar, förbud och restriktioner vad avser import och export av varor som är avsedda för tjänstebruk; varor som på detta sätt har förts in i en stat får inte avyttras – vare sig detta sker mot betalning eller inte – inom Schweiz, om det inte sker på villkor som godkänts av Schweiz regering.
4. Befrielse från mervärdesskatt, punktskatt och andra indirekta skatter ska beviljas i form av eftergift efter uppvisande av erforderliga schweiziska ansökningsformulär till leverantören av varor eller tjänster.
5. Ingen befrielse ska beviljas för sådana skatter och avgifter som utgör betalning för allmännyttiga tjänster.

ARTIKEL 4

(motsvarande artikel 5 i protokoll (nr 7))

Vad avser byråns officiella meddelanden och översändandet av alla dess dokument ska byrån inom Schweiz åtnjuta samma behandling som staten i fråga ger diplomatiska beskickningar.

Byråns officiella korrespondens och andra former av officiella meddelanden får inte censureras.

ARTIKEL 5

(motsvarande artikel 6 i protokoll (nr 7))

Identitetshandling från unionen som utställs till byråns ledamöter och anställda ska godtas som giltig resehandling inom Schweiz territorium. Dessa identitetshandlingar ska utställas till tjänstemän och övriga anställda enligt de villkor som fastställts i tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen och anställningsvillkoren för övriga anställda i unionen (förordning nr 31 (EEG), nr 11 (EKSG) om tjänsteföreskrifter för tjänstemän och anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen (EGT 45, 14.6.1962, s. 1385), inbegripet senare ändringar).

ARTIKEL 6

(motsvarande artikel 10 i protokoll (nr 7))

Företrädare för de medlemsstater i unionen som deltar i byråns arbete, deras rådgivare och tekniska experter ska i sin tjänsteutövning och under resan till och från mötesplatsen åtnjuta sedvanliga privilegier, immunitet och lättnader.

ARTIKEL 7

(motsvarande artikel 11 i protokoll (nr 7))

Inom Schweiz territorium och oberoende av statstillhörighet ska tjänstemän och övriga anställda vid byrån

- a) åtnjuta immunitet mot rättsliga förfaranden vad avser handlingar som de har begått i sin tjänsteutövning, inbegripet muntliga och skriftliga uttalanden, om inte annat följer av bestämmelserna i de fördrag som dels behandlar reglerna för tjänstemännens och de anställdas ansvar gentemot unionen, dels Europeiska unionens domstols behörighet att döma i tvister mellan unionen och dess tjänstemän och övriga anställda. De ska åtnjuta denna immunitet även efter det att deras uppdrag har upphört,
- b) tillsammans med sina äkta makar och av dem försörjda familjemedlemmar vara undantagna från bestämmelser om begränsning av invandring och formaliteter för registrering av utlänningar,
- c) beviljas samma lättnader i fråga om valuta- och växlingsbestämmelser som normalt beviljas tjänstemän i internationella organisationer,
- d) när de tillträder sin tjänst i Schweiz, ha rätt att tullfritt föra in sitt bohag och sina personliga tillhörigheter, samt ha rätt att tullfritt föra ut sitt bohag och sina personliga tillhörigheter när deras tjänstgöringstid i landet är slut, om inte annat följer av de villkor som regeringen i Schweiz, i båda fallen, anser nödvändiga,

- e) ha rätt att tullfritt införa ett motorfordon för personligt bruk som antingen förvärvats enligt gällande regler för hemmamarknaden i det land där de senast var bosatta eller i det land där de är medborgare, samt ha rätt att tullfritt föra ut fordonet, om inte annat följer av de villkor som regeringen i Schweiz, i båda fallen, anser nödvändiga.

ARTIKEL 8

(motsvarande artikel 12 i protokoll (nr 7))

Byråns tjänstemän och övriga anställda ska vara skyldiga att betala skatt till unionen på de löner och arvoden de får av byrån enligt de villkor och det förfarande som fastställs i unionsrätten.

De ska vara befriade från schweiziska federala, kantonala och kommunala skatter på löner och arvoden de får av byrån.

ARTIKEL 9

(motsvarande artikel 13 i protokoll (nr 7))

Byråns tjänstemän och övriga anställda som enbart på grund av sin tjänsteutövning i byrån skatterättsligt bosätter sig inom Schweiz territorium vid tiden för sitt tjänstetillträde vid byrån, ska – vad avser inkomst- och förmögenhetsbeskattning samt arvsskatt och tillämpningen av avtal om undvikande av dubbelbeskattning som ingåtts mellan Schweiz och unionens medlemsstater – i både Schweiz och i den stat där personerna skatterättsligt är bosatta behandlas som om de fortfarande var bosatta på sin tidigare bostadsort, förutsatt att denna befinner sig inom en av unionens medlemsstater. Detta gäller även för äkta makar, förutsatt att de inte utövar någon egen yrkesverksamhet, och för barn som de personer som avses i denna artikel försörjer och har hand om.

Lös egendom som tillhör de personer som avses i första stycket och som finns i Schweiz ska vara befriad från arvsskatt i Schweiz. Vid fastställande av sådan skatt ska den lösa egendomen anses finnas i den stat där personerna skatterättsligt är bosatta, om inte annat följer av tredje lands rätt och eventuell tillämpning av bestämmelser i internationella avtal om dubbelbeskattning.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna artikel ska inte hänsyn tas till en bostadsort som enbart beror på tjänsteutövning inom andra internationella organisationer.

ARTIKEL 10

(motsvarande artikel 14 i protokoll (nr 7))

Unionsrätten ska fastställa ordningen för sociala förmåner för tjänstemän och övriga anställda i unionen.

Byråns anställda ska därför inte vara skyldiga att vara anslutna till det schweiziska sociala trygghetssystemet om de redan omfattas av ordningen för sociala förmåner för unionens tjänstemän och övriga anställda. Familjemedlemmar till byråns anställda vilka ingår i deras hushåll ska omfattas av ordningen för sociala förmåner för tjänstemän och övriga anställda i unionen om de inte är anställda av en annan arbetsgivare än byrån och förutsatt att de inte mottar sociala förmåner från en medlemsstat i unionen eller från Schweiz.

ARTIKEL 11

(motsvarande artikel 15 i protokoll (nr 7))

Unionsrätten ska fastställa de grupper av tjänstemän och övriga anställda vid byrån som helt eller delvis ska omfattas av bestämmelserna i artiklarna 7, 8 och 9.

Schweiz ska regelbundet underrättas om namn, ställning och adress på de tjänstemän och övriga anställda som ingår i dessa grupper.

ARTIKEL 12

(motsvarande artikel 17 i protokoll (nr 7))

Privilegier, immunitet och lättnader ska endast beviljas byråns tjänstemän och övriga anställda om det ligger i byråns intresse.

Byrån ska upphäva den immunitet som har beviljats en tjänsteman eller en annan anställd, om byrån anser att upphävandet av immuniteten inte strider mot byråns intresse.

ARTIKEL 13

(motsvarande artikel 18 i protokoll (nr 7))

Byrån ska vid tillämpning av denna bilaga samarbeta med de ansvariga myndigheterna i Schweiz eller i medlemsstaterna i unionen.

OM TILLÄMPNINGEN AV ARTIKEL 25 I AVTALET

ARTIKEL 1

Förteckning över verksamheter vid unionens byråer, informationssystem och andra verksamheter till vilka Schweiz ska bidra ekonomiskt

Schweiz ska bidra ekonomiskt till följande

a) byråer:

- Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar, inrättat genom förordning (EG) nr 851/2004 (EUT L 142, 30.4.2004, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/851/oj>), beroende på vad som är tillämpligt enligt bilaga I.

b) informationssystem:

- Systemet för tidig varning och reaktion, inrättat i enlighet med förordning (EU) 2022/2371 (EUT L 314, 6.12.2022, s. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2371/oj>), beroende på vad som är tillämpligt enligt bilaga I och såvida inte Schweiz bidrag till detta informationssystem redan helt och hållet täcks av Schweiz bidrag till centrumet och programmet för unionens åtgärder på hälsoområdet.

c) andra verksamheter:

- Inga.

ARTIKEL 2

Betalningsvillkor

1. Betalningar enligt artikel 25 i avtalet ska göras i enlighet med denna artikel.
2. När kommissionen utfärdar betalningsanmodan för budgetåret ska den meddela Schweiz följande information:
 - a) Beloppet för det operativa bidraget.
 - b) Deltagaravgiftens belopp.

3. Kommissionen ska så snart som möjligt och senast den 16 april varje budgetår meddela Schweiz följande information avseende Schweiz deltagande:

- a) De belopp i åtagandebemyndiganden i den årliga antagna unionsbudgeten som förts upp i den eller de relevanta posterna i unionens budget för det aktuella året för varje unionsbyrå, och då för varje byrå beakta eventuella justerade operativa bidrag enligt definitionen i artikel 1, samt beloppen i åtagandebemyndiganden i förhållande till unionens antagna budget för det aktuella året för den relevanta budgeten för informationssystem och andra verksamheter, som omfattar Schweiz deltagande i enlighet med artikel 1.
- b) Storleken på den deltagaravgift som avses i artikel 25.7 i avtalet.
- c) När det gäller byråer, under år N+1, de belopp i budgetåtaganden som gjorts för åtagandebemyndiganden som beviljats år N inom ramen för den eller de relevanta posterna i unionens budget i förhållande till unionens årliga budget och som förts upp i den eller de relevanta posterna i unionens budget för år N.

4. På grundval av sitt budgetförslag ska kommissionen så snart som möjligt, dock senast den 1 september under budgetåret, göra en uppskattning av informationen enligt punkt 3 a och b.

5. Kommissionen ska senast den 16 april och, om tillämpligt för den berörda byrån, det berörda informationssystemet eller den berörda andra verksamheten, tidigast den 22 oktober och senast den 31 oktober varje budgetår, utfärda en betalningsanmodan till Schweiz som motsvarar Schweiz bidrag enligt detta avtal för var och en av de byråer, informationssystem och andra verksamheter som Schweiz deltar i.

6. Den eller de betalningsanmodanden som avses i punkt 5 ska ordnas i delbetalningar enligt följande:

- a) Varje års första delbetalning, avseende den betalningsanmodan som ska utfärdas senast den 16 april, ska utgöras av ett belopp upp till ett belopp likvärdigt med den uppskattning av det årliga ekonomiska bidraget till den byrå, det informationssystem eller den andra verksamhet i fråga som avses i punkt 4.

Schweiz ska betala det belopp som anges i denna betalningsanmodan senast 60 dagar efter det att begäran om utbetalning har utfärdats.

- b) I tillämpliga fall ska årets andra delbetalning, avseende den betalningsanmodan som ska utfärdas tidigast den 22 oktober och senast den 31 oktober, motsvara differensen mellan det belopp som avses i punkt 4 och det belopp som avses i punkt 5 om det belopp som avses i punkt 5 är högre.

Schweiz ska betala det belopp som anges i denna betalningsanmodan senast den 21 december.

För varje betalningsanmodan får Schweiz göra separata betalningar för varje byrå, informationssystem eller andra verksamhet.

7. För avtalets första tillämpningsår ska kommissionen utfärda en första betalningsanmodan senast 90 dagar efter avtalets ikraftträdande.

Schweiz ska betala det belopp som anges i denna betalningsanmodan senast 60 dagar efter det att betalningsanmodan har utfärdats.

8. Om det ekonomiska bidraget betalas för sent ska Schweiz betala dröjsmålsränta på det utestående beloppet från och med förfallodagen till och med den dag då hela det utestående beloppet betalats.

Räntesatsen för fordringar som inte betalats på förfallodagen ska vara den räntesats som Europeiska centralbanken tillämpar på sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner enligt offentliggörande i C-serien av *Europeiska unionens officiella tidning* och som gäller den första dagen i den månad då förfallodagen infaller eller 0 %, beroende på vilket som är högst, plus 3,5 procentenheter.

ARTIKEL 3

Justering av Schweiz ekonomiska bidrag till unionens byråer mot bakgrund av genomförandet

Justeringen av Schweiz ekonomiska bidrag till unionens byråer ska göras år N+1 när det ursprungliga operativa bidraget ska justeras uppåt eller nedåt med differensen mellan det ursprungliga operativa bidraget och ett justerat bidrag som beräknas genom att bidragsnyckeln för år N tillämpas på beloppet för budgetåtaganden avseende åtagandebemyndiganden som beviljats år N inom ramen för den eller de relevanta posterna i unionens budget. I tillämpliga fall ska det procentbaserade justerade operativa bidraget enligt definitionen i artikel 1 beaktas för varje byrå när det gäller denna differens.

ARTIKEL 4

Övergångsordning

Om datumet för detta avtals ikraftträdande inte är den 1 januari ska denna artikel tillämpas genom undantag från artikel 2.

Det operativa bidrag som i enlighet med artikel 25 i avtalet och artiklarna 1–3 i denna bilaga ska betalas för det aktuella året för den berörda byrån, det berörda informationssystemet eller den berörda andra verksamheten ska, för det första året av avtalets genomförande, minskas tidsproportionellt genom att beloppet för det årliga operativa bidraget multipliceras med kvoten av

- a) antalet kalenderdagar från och med dagen för detta avtals ikraftträdande till och med den 31 december det aktuella året, och
- b) det totala antalet kalenderdagar under det aktuella året.

PROTOKOLL OM SKILJEDOMSTOLEN

KAPITEL I INLEDANDE BESTÄMMELSER

ARTIKEL I.1

Tillämpningsområde

Om en av de avtalsslutande parterna (nedan kallade *parterna*) hänskjuter en tvist för skiljedom i enlighet med artikel 15.2 eller 16.2 i avtalet ska reglerna i detta protokoll tillämpas.

ARTIKEL I.2

Registreringsenhets- och sekretariatstjänster

Den internationella byrån vid permanenta skiljedomstolen i Haag (nedan kallad *den internationella byrån*) ska utföra en registreringsenhets funktioner och tillhandahålla nödvändiga sekretariatstjänster.

ARTIKEL I.3

Meddelanden om och beräkning av tidsfrister

1. Meddelanden, inbegripet förslag, får sändas med vilket kommunikationsmedel som helst som intygar att de överförts eller som gör det möjligt att intyga detta.
2. Sådana meddelanden får endast sändas elektroniskt om en adress har angetts eller godkänts av en part särskilt för detta ändamål.
3. Sådana meddelanden som delges parterna ska, när det gäller Schweiz, sändas till den schweiziska avdelningen för Europafrågor vid det federala utrikesministeriet och, när det gäller unionen, till kommissionens rättstjänst.
4. Alla tidsfrister som fastställs i detta protokoll ska löpa från och med dagen efter det att en händelse inträffar eller en åtgärd vidtas. Om den sista dagen för överlämnande av en handling infaller på en arbetsfri dag vid unionens institutioner eller vid Schweiz förvaltning ska tidsperioden för överlämnandet av handlingen löpa ut påföljande arbetsdag. Arbetsfria dagar som faller inom tidsfristen ska räknas.

ARTIKEL I.4

Meddelande om skiljeförfarande

1. Den part som tar initiativ till skiljeförfarande (*sökanden*) ska sända ett meddelande om skiljeförfarande till den andra parten (*svaranden*) och till den internationella byrån.

2. Ett skiljeförfarande ska anses ha inletts dagen efter det att svaranden har tagit emot meddelandet om skiljeförfarande.
3. Meddelandet om skiljeförfarande ska innehålla följande information:
 - a) Begäran om att tvisten ska hänskjutas till skiljedomsförfarande.
 - b) Parternas namn, adress och kontaktuppgifter.
 - c) Namn på och adress till sökandens ombud.
 - d) Den rättsliga grunden för förfarandet (artikel 15.2 eller 16.2 i avtalet) och
 - i) i de fall som avses i artikel 15.2 i avtalet, den tvistefråga som officiellt förts upp för lösning på gemensamma kommitténs dagordning i enlighet med artikel 15.1 i avtalet, och
 - ii) i de fall som avses i artikel 16.2 i avtalet, skiljedomstolens beslut, eventuella genomförandeåtgärder enligt artikel 15.5 i avtalet och de omtvistade kompensationsåtgärderna.
 - e) Angivande av alla regler som orsakar eller har samband med tvisten.
 - f) En kortfattad beskrivning av tvisten.
 - g) Utseendet av en skiljeman eller, om fem skiljemän ska utnämnas, utseendet av två skiljemän.

4. I de fall som avses i artikel 15.3 i avtalet får meddelandet om skiljeförfarande också innehålla information om behovet av att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.

5. Eventuella påståenden om tillräckligheten av meddelandet om skiljedomsförfarande får inte hindra inrättandet av skiljedomstolen. Tvisten ska avgöras slutgiltigt av skiljedomstolen.

ARTIKEL I.5

Svar på meddelandet om skiljeförfarande

1. Inom 60 dagar från mottagandet av meddelandet om skiljeförfarande ska svaranden skicka ett svar på meddelandet om skiljeförfarande till sökanden och den internationella byrån, som ska innehålla följande information:

- a) Parternas namn, adress och kontaktuppgifter.
- b) Namn på och adress till svarandens ombud.
- c) Svar på den information som lämnats i meddelandet om skiljeförfarande i enlighet med artikel I.4.3 d–f.
- d) Utseendet av en skiljeman eller, om fem skiljemän ska utnämnas, utseendet av två skiljemän.

2. I de fall som avses i artikel 15.3 i avtalet får svaret på meddelandet om skiljeförfarande också innehålla ett svar på den information som lämnats i meddelandet om skiljeförfarande i enlighet med artikel I.4.4 i detta protokoll och uppgifter om behovet av att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.
3. Avsaknad av, eller ofullständigt eller för sent, svar från svaranden på meddelandet om skiljeförfarande ska inte hindra att en skiljedomstol upprättas. Tvisten ska avgöras slutgiltigt av skiljedomstolen.
4. Om svaranden i sitt svar på meddelandet om skiljeförfarande begär att skiljedomstolen ska bestå av fem skiljemän, ska sökanden utse ytterligare en skiljeman inom 30 dagar från mottagandet av svaret på meddelandet om skiljeförfarande.

ARTIKEL I.6

Ombud och biträde

1. Parterna ska företräddas i skiljedomstolen av ett eller flera ombud. Ombuden får biträddas av rådgivare eller advokater.
2. Varje ändring av ombuden eller deras adresser ska meddelas den andra parten, den internationella byrån och skiljedomstolen. Skiljedomstolen får när som helst, på eget initiativ eller på begäran av en part, begära bevis för de befogenheter som tilldelats parternas ombud.

KAPITEL II

SKILJEDOMSTOLENS SAMMANSÄTTNING

ARTIKEL II.1

Antal skiljemän

Skiljedomstolen ska bestå av tre skiljemän. Om sökanden i sitt meddelande om skiljeförfarande eller svaranden i sitt svar på meddelandet om skiljeförfarande så begär ska skiljedomstolen bestå av fem skiljemän.

ARTIKEL II.2

Utnämning av skiljemän

1. Om tre skiljemän ska utnämnas ska var och en av parterna utse en av dem. De två skiljemän som utnämns av parterna ska välja den tredje skiljemannen, som ska vara skiljedomstolens ordförande.
2. Om fem skiljemän ska utnämnas ska var och en av parterna utse två av dem. De fyra skiljemän som utnämns av parterna ska välja den femte skiljemannen, som ska vara skiljedomstolens ordförande.

3. Om skiljemännen inom 30 dagar efter utseendet av den sista skiljeman som utnämnts av parterna inte har nått en överenskommelse om valet av skiljedomstolens ordförande, ska ordföranden utnämnas av permanenta skiljedomstolens generalsekreterare.
4. För att bistå vid valet av skiljemän som ska ingå i skiljedomstolen ska en vägledande förteckning upprättas, och vid behov uppdateras, över personer med de kvalifikationer som avses i punkt 6 och den ska vara gemensam för alla bilaterala avtal på de områden av den inre marknaden där Schweiz deltar samt för detta avtal, avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om handel med jordbruksprodukter, upprättat i Luxemburg den 21 juni 1999 (nedan kallat *avtalet om handel med jordbruksprodukter*), samt avtalet mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets regelbundna ekonomiska bidrag för att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna i Europeiska unionen, upprättat i [...] den [...] (nedan kallat *avtalet om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag*). Gemensamma kommittén ska vid tillämpningen av avtalet anta och uppdatera denna förteckning genom ett beslut.
5. Om en part underlåter att utse en skiljeman ska permanenta skiljedomstolens generalsekreterare utnämna den skiljemannen från den förteckning som avses i punkt 4. I avsaknad av en sådan förteckning ska skiljemannen utnämnas genom lottning av generalsekreteraren för den permanenta skiljedomstolen bland de personer som formellt har föreslagits av en part eller båda parterna vid tillämpningen av punkt 4.

6. De personer som ingår i skiljedomstolen ska vara högt kvalificerade personer, med eller utan anknytning till parterna, vars oberoende och avsaknad av intressekonflikter garanteras tillsammans med ett brett spektrum av erfarenheter. I synnerhet ska de ha dokumenterad sakkunskap inom juridik och de frågor som omfattas av detta avtal; de får inte ta emot instruktioner från någon av parterna; och de ska uppträda i egenskap av enskilda individer och inte ta emot instruktioner från någon organisation eller regering vad gäller frågor som har samband med tvisten. Skiljedomstolens ordförande ska också ha erfarenhet av tvistlösningsförfaranden.

ARTIKEL II.3

Skiljemännens förklaringar

1. När en person kan komma att utnämnas till skiljeman ska han eller hon rapportera alla omständigheter som kan ge upphov till berättigade tvivel om hans eller hennes opartiskhet eller oberoende. Från och med utnämningen och under hela skiljeförfarandet ska en skiljeman utan dröjsmål rapportera sådana omständigheter till parterna och till övriga skiljemän, om han eller hon inte redan har gjort det.
2. En skiljeman får avsättas om det föreligger omständigheter som skulle kunna ge upphov till berättigade tvivel om hans eller hennes opartiskhet eller oberoende.
3. En part får endast begära att en skiljeman som den har utnämnts avsätts av ett skäl som den har fått kännedom om efter utnämningen.

4. Om en skiljeman underlåter att agera eller om det rättsligt eller faktiskt är omöjligt för en skiljeman att fullgöra sitt uppdrag, ska det förfarande för avsättande av skiljemän som anges i artikel II.4 tillämpas.

ARTIKEL II.4

Avsättande av skiljemän

1. En part som önskar avsätta en skiljeman ska lämna in en begäran om avsättning inom 30 dagar från den dag då parten underrättades om utnämningen av skiljemannen eller inom 30 dagar från den dag då parten fick kännedom om de omständigheter som avses i artikel II.3.
2. Begäran om avsättning ska skickas till den andra parten, till den avsatta skiljemannen, till övriga skiljemän och till den internationella byrån. Den ska ange skälen till begäran om avsättning.
3. När en begäran om avsättning har gjorts kan den andra parten godta begäran om avsättning. Skiljemannen i fråga får också själv avgå. Godtagandet eller avgången innebär inte ett erkännande av skälen till begäran om avsättning.
4. Om den andra parten inte godtar begäran om avsättning, eller om skiljemannen i fråga inte själv avgår, inom 15 dagar från dagen för underrättelsen om begäran om avsättning får den part som begär avsättningen begära att generalsekreteraren för den permanenta skiljedomstolen fattar ett beslut om avsättningen.

5. Om inte parterna kommer överens om något annat ska skälen till beslutet anges i det beslut som avses i punkt 4.

ARTIKEL II.5

Ersättande av skiljeman

1. Om det är nödvändigt att ersätta en skiljeman under skiljeförfarandet ska, om inte annat följer av punkt 2 i denna artikel, en ersättare utnämnas eller väljas i enlighet med det förfarande enligt artikel II.2 som ska tillämpas på utnämningen eller valet av den skiljeman som ska ersättas. Detta förfarande ska tillämpas även om en part inte har utövat sin rätt att utnämna eller delta i utnämningen av den skiljeman som ska ersättas.

2. Om en skiljeman ersätts ska förfarandet återupptas i det skede då den ersatta skiljemannen upphörde att utföra sina uppgifter, såvida inte skiljedomstolen beslutar något annat.

ARTIKEL II.6

Ansvarsbefrielse

Utom vid avsiktliga fel eller grov vårdslöshet avstår parterna i största möjliga utsträckning enligt gällande lag från att väcka talan mot skiljemännen för en handling eller underlåtenhet i samband med skiljeförfarandet.

KAPITEL III

SKILJEFÖRFARANDET

ARTIKEL III.1

Allmänna bestämmelser

1. Dagen för inrättandet av skiljedomstolen ska vara den dag då den sista skiljemannen godtog sin utnämning.
2. Skiljedomstolen ska säkerställa att parterna behandlas lika och att var och en av dem i ett lämpligt skede av förfarandet har tillräckliga möjligheter att hävda sina rättigheter och lägga fram sin sak. Skiljedomstolen ska genomföra förfarandet på ett sådant sätt att förseningar och onödiga utgifter undviks och det säkerställs att tvisten mellan parterna löses.
3. En förhandling ska anordnas, såvida inte skiljedomstolen beslutar något annat, efter att parterna har hörts.
4. När en part skickar ett meddelande till skiljedomstolen ska den göra detta genom den internationella byrån och samtidigt skicka en kopia till den andra parten. Den internationella byrån ska skicka en kopia av detta meddelande till var och en av skiljemännen.

ARTIKEL III.2

Plats för skiljeförfarandet

Skiljeförfarandet äger rum i Haag. Skiljedomstolen får, om exceptionella omständigheter så kräver, sammanträda på en annan plats som den anser lämplig för sina överläggningar.

ARTIKEL III.3

Språk

1. Förfarandespråken ska vara franska och engelska.
2. Skiljedomstolen får besluta att alla handlingar som bifogas inlagan eller svaromålet och alla ytterligare handlingar som på originalspråket läggs fram under förfarandet ska åtföljas av en översättning till ett av förfarandespråken.

ARTIKEL III.4

Inlaga

1. Sökanden ska sända sin inlaga skriftligen till svaranden och till skiljedomstolen via den internationella byrån, inom den tidsfrist som fastställts av skiljedomstolen. Sökanden får besluta att betrakta sitt meddelande om skiljeförfarande enligt artikel I.4 som en inlaga, förutsatt att det också uppfyller villkoren i punkterna 2 och 3 i denna artikel.
2. Inlagan ska innehålla följande information:
 - a) Den information som anges i artikel I.4.3 b–f.
 - b) En redogörelse för de faktiska omständigheter som lagts fram till stöd för yrkandet.
 - c) De rättsliga argument som anförts till stöd för yrkandet.
3. Inlagan ska i möjligaste mån åtföljas av alla handlingar och andra bevis som sökanden tar upp eller hänvisa till dem. I de fall som avses i artikel 15.3 i avtalet ska inlagan i möjligaste mån också innehålla information om behovet av att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.

ARTIKEL III.5

Svaromål

1. Svaranden ska sända svaromålet skriftligen till sökanden och till skiljedomstolen via den internationella byrån, inom den tidsfrist som fastställts av skiljedomstolen. Svaranden får besluta att betrakta svaret på det meddelande om skiljeförfarande som avses i artikel I.5 som ett svaromål, förutsatt att svaret på meddelandet om skiljeförfarande också uppfyller villkoren i punkt 2 i denna artikel.
2. Svaromålet ska innehålla svar på de punkter i inlagan som anges i enlighet med artikel III.4.2 a–c i detta protokoll. Det ska i möjligaste mån åtföljas av alla handlingar och andra bevis som svaranden nämner eller hänvisa till dem. I de fall som avses i artikel 15.3 i avtalet ska inlagan i möjligaste mån också innehålla information om behovet av att hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.
3. I svaromålet, eller i ett senare skede av skiljeförfarandet om skiljedomstolen beslutar att omständigheterna motiverar en försening, får svaranden inge ett genkärsmål förutsatt att skiljedomstolen är behörig att pröva frågan.
4. Artikel III.4.2 och III.4.3 ska tillämpas på ett genkärsmål.

ARTIKEL III.6

Skiljedomshörighet

1. Skiljedomstolen ska avgöra om den är behörig på grundval av artikel 15.2 eller 16.2 i avtalet.
2. I de fall som avses i artikel 15.2 i avtalet ska skiljedomstolen ha mandat att pröva den tvistefråga som officiellt förts upp för lösning på gemensamma kommitténs dagordning i enlighet med artikel 15.1 i avtalet.
3. I de fall som avses i artikel 16.2 i avtalet ska den skiljedomstol som har prövat huvudmålet ha mandat att pröva proportionaliteten i de omtvistade kompensationsåtgärderna, inbegripet när dessa åtgärder helt eller delvis har vidtagits i enlighet med artiklarna 19.1 c och 20.4 i avtalet om Schweiz deltagande i unionsprogram, när det gäller Schweiz deltagande i programmet för unionens åtgärder på hälsoområdet.
4. En invändning om rättegångshinder till följd av att skiljedomstolen inte är behörig ska göras senast i svaromålet eller, om det rör sig om ett genkärsmål, i svaret. Det faktum att en part har utnämnt en skiljeman eller deltagit i den utnämningen ska inte frånta parten rätten att göra en sådan invändning om rättegångshinder. Invändningen om att tvisten skulle överskrida skiljedomstolens behörighet och därmed utgöra ett rättegångshinder ska göras så snart frågan som påstås leda till att behörigheten överskrids tas upp under skiljeförfarandet. Skiljedomstolen får under alla omständigheter bifalla en invändning om rättegångshinder som görs efter det att den fastställda tidsfristen har löpt ut, om den anser att det fanns giltiga skäl till förseningen.

5. Skiljedomstolen får fatta ett avgörande om den invändning om rättegångshinder som avses i punkt 4 antingen genom att behandla den som en preliminär fråga eller genom avgörandet i saken.

ARTIKEL III.7

Andra skriftliga inlagor

Skiljedomstolen ska, efter att ha samrått med parterna, besluta vilka andra skriftliga inlagor utöver inlagan och svaromålet som parterna ska eller får inge och den ska fastställa tidsfristen för ingivandet av dessa andra inlagor.

ARTIKEL III.8

Tidsfrister

1. De tidsfrister som skiljedomstolen fastställer för översändande av de skriftliga handlingarna, inbegripet inlagan och svaromålet, får inte överstiga 90 dagar såvida inte parterna kommer överens om något annat.
2. Skiljedomstolen ska fatta sitt slutliga beslut inom 12 månader från den dag då den inrättades. Under exceptionella, särskilt svåra omständigheter får skiljedomstolen förlänga denna period med upp till ytterligare tre månader.

3. De tidsfrister som anges i punkterna 1 och 2 ska halveras
 - a) på sökandens eller svarandens begäran om skiljedomstolen, inom 30 dagar efter en sådan begäran och efter att ha hört den andra parten, beslutar att ärendet är brådskande, eller
 - b) om parterna är överens om detta.
4. I de fall som avses i artikel 16.2 i avtalet ska skiljedomstolen fatta sitt slutliga beslut inom sex månader från den dag då kompensationsåtgärderna anmäldes i enlighet med artikel 16.1 i avtalet.

ARTIKEL III.9

Hänskjutande av ärenden till Europeiska unionens domstol

1. Med tillämpning av artiklarna 12 och 15.3 i avtalet ska skiljedomstolen hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol.
2. Skiljedomstolen får när som helst under förfarandet hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol, förutsatt att skiljedomstolen med tillräcklig exakthet kan fastställa de rättsliga och faktiska omständigheterna i målet och de rättsliga frågor som den ger upphov till. Förfarandet vid skiljedomstolen ska tillfälligt avbrytas fram till dess att Europeiska unionens domstol har meddelat sitt avgörande.

3. Varje part får skicka en motiverad begäran till skiljedomstolen om hänskjutande till Europeiska unionens domstol. Skiljedomstolen ska avslå en sådan begäran om den anser att de villkor för hänskjutande till Europeiska unionens domstol som avses i punkt 1 inte är uppfyllda. Om skiljedomstolen avslår en parts begäran om hänskjutande till Europeiska unionens domstol ska den motivera sitt beslut i avgörandet i saken.

4. Skiljedomstolen ska hänskjuta ärendet till Europeiska unionens domstol genom ett meddelande. Meddelandet ska innehålla åtminstone följande uppgifter:

- a) En kortfattad beskrivning av tvisten.
- b) Den eller de unionsrättsakter och/eller bestämmelser i avtalet som ärendet avser.
- c) Det unionsrättsliga begrepp som ska tolkas i enlighet med artikel 12.2 i avtalet.

Skiljedomstolen ska meddela parterna att ärendet hänskjutits till Europeiska unionens domstol.

5. Europeiska unionens domstol ska på motsvarande sätt tillämpa de interna förfaranderegler som är tillämpliga för dess utövande av sin behörighet att meddela förhandsavgöranden om tolkningen av fördragen och rättsakter som antagits av unionens institutioner, organ och byråer.

6. Ombud och advokater som är behöriga att företräda parterna vid skiljedomstolen enligt artiklarna I.4, I.5, III.4 och III.5 ska vara behöriga att företräda parterna vid Europeiska unionens domstol.

ARTIKEL III.10

Interimistiska åtgärder

1. I de fall som avses i artikel 16.2 i avtalet får endera parten när som helst under skiljeförfarandet ansöka om interimistiska åtgärder som innebär att kompensationsåtgärderna tillfälligt avbryts.
2. Ansökningar enligt punkt 1 ska innehålla uppgifter om saken, de omständigheter som ställer krav på skyndsamhet och de grunder avseende faktiska och rättsliga omständigheter på vilka de interimistiska åtgärderna vid första påseendet framstår som befogade. Ansökningarna ska innehålla alla tillgängliga bevis och bevisuppgifter till stöd för att de interimistiska åtgärderna ska beviljas.
3. Den part som begär de interimistiska åtgärderna ska skicka sin ansökan skriftligen till den andra parten och till skiljedomstolen via den internationella byrån. Skiljedomstolen ska fastställa en kort tidsfrist inom vilken den andra parten får inkomma med skriftliga eller muntliga synpunkter.
4. Skiljedomstolen ska inom en månad från inlämnandet av den ansökan som avses i punkt 1 anta ett beslut om att tillfälligt avbryta de omtvistade kompensationsåtgärderna om följande villkor är uppfyllda:
 - a) Skiljedomstolen är vid första påseendet övertygad om att det finns skäl att pröva det ärende som den part som begärt de interimistiska åtgärderna har anfört i sin ansökan.

- b) Skiljedomstolen anser att den part som begär de interimistiska åtgärderna skulle lida allvarlig och irreparabel skada om inte kompensationsåtgärderna tillfälligt avbryts i avvaktan på dess slutliga beslut.
- c) Den skada som den part som begär de interimistiska åtgärderna åsamkas genom en omedelbar tillämpning av de omtvistade kompensationsåtgärderna väger tyngre än intresset av en omedelbar och effektiv tillämpning av dessa åtgärder.

5. Det tillfälliga avbrott av förfarandet som avses i artikel III.9.2 andra stycket ska inte tillämpas på förfaranden enligt denna artikel.

6. Ett beslut som fattas av skiljedomstolen i enlighet med punkt 4 ska endast ha interimistisk verkan och det ska inte påverka skiljedomstolens avgörande i saken.

7. Det tillfälliga avbrottet ska upphöra när det slutliga beslutet enligt artikel 16.2 i avtalet fattas, såvida inte skiljedomstolens beslut i enlighet med punkt 4 i denna artikel fastställer ett tidigare datum för när det tillfälliga avbrottet ska upphöra.

8. Vid tillämpningen av denna artikel ska skiljedomstolen för att undvika tveksamheter när den beaktar intressena hos den part som begär de interimistiska åtgärderna respektive den andra partens intressen beakta intressena hos parternas enskilda och ekonomiska aktörer, men detta övervägande ska inte innebära att sådana enskilda personer eller ekonomiska aktörer ges talerätt inför skiljedomstolen.

ARTIKEL III.11

Bevis

1. Varje part ska lägga fram bevis för de faktiska omständigheter som ligger till grund för dess talan eller försvar.
2. Skiljedomstolen kan på begäran av en part eller på eget initiativ begära relevant information från parterna som den anser vara nödvändig och lämplig. Skiljedomstolen ska fastställa en tidsfrist inom vilken parterna ska besvara denna begäran.
3. Skiljedomstolen får på begäran av en part eller på eget initiativ begära all information från andra källor som den anser lämplig. Skiljedomstolen får också begära expertutlåtanden på det sätt den anser lämpligt och i förekommande fall på de villkor som parterna kommit överens om.
4. All information som skiljedomstolen inhämtar enligt denna artikel ska göras tillgänglig för parterna, och parterna får lämna synpunkter på denna information till skiljedomstolen.
5. Efter att ha inhämtat synpunkter från den andra parten ska skiljedomstolen vidta lämpliga åtgärder för att behandla eventuella frågor som tas upp av en part med avseende på skydd av personuppgifter, sekretess och berättigat intresse av konfidentiell behandling.
6. Skiljedomstolen ska vara domare när det gäller de framlagda bevisens tillåtlighet, relevans och styrka.

ARTIKEL III.12

Förhandlingar

1. När en förhandling ska äga rum ska skiljedomstolen, efter att ha samrått med parterna, i tillräckligt god tid i förväg underrätta parterna om datum, tid och plats för förhandlingen.
2. Förhandlingen ska vara offentlig om inte skiljedomstolen på eget initiativ eller på begäran av parterna, av synnerliga skäl bestämmer något annat.
3. Protokoll från varje förhandling ska upprättas och undertecknas av skiljedomstolens ordförande. Endast dessa protokoll ska vara giltiga.
4. Skiljedomstolen får besluta att hålla förhandlingen virtuellt i enlighet med den internationella byråns praxis. Parterna ska i god tid informeras om denna praxis. I sådana fall ska punkt 1, i tillämpliga delar, och punkt 3 tillämpas.

ARTIKEL III.13

Underlåtenhet

1. Om sökanden utan att ange en godtagbar anledning inte har lämnat in sin inlaga inom den tidsfrist som fastställs i detta protokoll eller av skiljedomstolen ska skiljedomstolen besluta att skiljeförfarandet ska avslutas, såvida det inte finns olösta frågor som kan kräva ett avgörande och om skiljedomstolen anser det lämpligt.

Om svaranden utan att ange en godtagbar anledning inte har inkommit med sitt svar på meddelandet om skiljeförfarande eller sitt svaromål inom den tidsfrist som fastställs i detta protokoll eller av skiljedomstolen ska skiljedomstolen besluta att förfarandet ska fortsätta, utan att det ska anses att denna underlåtenhet i sig utgör ett godtagande av sökandens påståenden.

Andra stycket är också tillämpligt om sökanden underlåter att svara på ett genkärsmål.

2. Om en part som är vederbörligen kallad i enlighet med artikel III.12.1 inte inställer sig vid en förhandling, och inte anger en godtagbar anledning för sin underlåtenhet att göra detta, får skiljedomstolen fortsätta skiljeförfarandet.

3. Om en part som vederbörligen har uppmanats av skiljedomstolen att lägga fram ytterligare bevis underlåter att göra detta inom de fastställda tidsfristerna utan att ange en godtagbar anledning för sin underlåtenhet får skiljedomstolen fatta ett avgörande på grundval av de bevis som den förfogar över.

ARTIKEL III.14

Avslutande av förfarandet

1. Om det påvisas att parterna har haft rimliga möjligheter att framföra sina argument får skiljedomstolen förklara förfarandet avslutat.

2. Skiljedomstolen får, på eget initiativ eller på begäran av en part, när som helst innan den har fattat sitt beslut besluta att återuppta förfarandet om den anser det nödvändigt på grund av exceptionella omständigheter.

KAPITEL IV

BESLUT

ARTIKEL IV.1

Beslut

Skiljedomstolen ska sträva efter att fatta enhälliga beslut. Om det emellertid visar sig omöjligt att fatta ett enhälligt beslut ska skiljedomstolens beslut fattas av en majoritet av skiljemännen.

ARTIKEL IV.2

Formen hos och verkan av skiljedomstolens beslut

1. Skiljedomstolen får fatta separata beslut i olika frågor vid olika tidpunkter.
2. Alla beslut ska utfärdas skriftligen och vara motiverade. De ska vara slutliga och bindande för parterna.
3. Skiljedomstolens beslut ska undertecknas av skiljemännen och innehålla uppgifter om den dag då det fattades och om platsen för skiljeförfarandet. En kopia av det beslut som undertecknats av skiljemännen ska överlämnas till parterna av den internationella byrån.

4. Den internationella byrån ska offentliggöra skiljedomstolens beslut.

När skiljedomstolens beslut offentliggörs ska den internationella byrån respektera relevanta regler om skydd av personuppgifter, sekretess och berättigat intresse av konfidentiell behandling.

De regler som avses i andra stycket ska vara identiska för alla bilaterala avtal på de områden av den inre marknaden där Schweiz deltar samt för detta avtal, avtalet om handel med jordbruksprodukter och avtalet om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag. Gemensamma kommittén ska vid tillämpningen av avtalet anta och uppdatera dessa regler genom ett beslut.

5. Parterna ska utan dröjsmål rätta sig efter skiljedomstolens alla beslut.

6. I de fall som avses i artikel 15.2 i avtalet ska skiljedomstolen, efter att ha inhämtat parternas synpunkter, i avgörandet i saken fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken parterna ska rätta sig efter dess beslut i enlighet med artikel 15.5 i avtalet, med beaktande av parternas interna förfaranden.

ARTIKEL IV.3

Tillämplig lag, tolkningsregler, medlare

1. Den tillämpliga lagen består av detta avtal, de unionsrättsakter som det hänvisas till i avtalet samt alla andra regler i internationell rätt som är relevanta för tillämpningen av dessa instrument.

2. Skiljedomstolen ska fatta beslut i enlighet med de tolkningsregler som avses i artikel 12 i avtalet.
3. Skiljedomstolen får inte fatta beslut som medlare eller i överensstämmelse med rätt och billighet (*ex aequo et bono*).

ARTIKEL IV.4

Ömsesidigt godtagbar lösning eller andra skäl till att avsluta förfarandet

1. Parterna får när som helst komma fram till en ömsesidigt godtagbar lösning på tvisten. De ska gemensamt meddela skiljedomstolen varje sådan lösning. Om lösningen måste godkännas enligt relevanta inhemska förfaranden i någon av parterna ska detta krav anges i anmälan, och skiljedomsförfarandet tillfälligt avbrytas. Om det inte krävs något sådant godkännande, eller vid underrättelse om att de inhemska godkännandeförfarandena slutförts, ska skiljeförfarandet vara avslutat.
2. Om sökanden under förfarandet skriftligen underrättar skiljedomstolen om att den inte önskar fullfölja förfarandet, och om svaranden vid den tidpunkt då skiljedomstolen mottar underrättelsen ännu inte har vidtagit någon åtgärd i förfarandet, ska skiljedomstolen utfärda ett beslut i vilket det officiellt anges att förfarandet har avslutats. Skiljedomstolen ska besluta om kostnaderna, som ska bäras av sökanden, om detta framstår som motiverat på grund av den partens agerande.

3. Om skiljedomstolen, innan skiljedomstolens beslut fattas, drar slutsatsen att ett fortsatt förfarande har blivit meningslöst eller omöjligt av andra skäl än de som avses i punkterna 1 och 2, ska skiljedomstolen underrätta parterna om sin avsikt att utfärda ett beslut som avslutar förfarandet. Första stycket är inte tillämpligt om det finns olösta frågor som kan kräva ett avgörande och om skiljedomstolen anser det lämpligt.

4. Skiljedomstolen ska överlämna en kopia till parterna av det beslut som avslutar skiljeförfarandet eller av det beslut som fattats genom överenskommelse mellan parterna, undertecknat av skiljemännen. Artikel IV.2.2–IV.2.5 ska tillämpas på skiljedomsbeslut som fattas genom överenskommelse mellan parterna.

ARTIKEL IV.5

Rättelse av skiljedomstolens avgörande

1. Inom 30 dagar från mottagandet av skiljedomstolens beslut får en part, genom att underrätta den andra parten och skiljedomstolen via den internationella byrån, begära att skiljedomstolen rättar eventuella räknfel, skriv- eller tryckfel eller andra fel eller utelämnanden av liknande slag i sitt avgörande. Om skiljedomstolen anser att begäran är motiverad ska den rätta detta inom 45 dagar från det att begäran mottagits. Begäran ska inte ha suspensiv verkan på den tidsfrist som anges i artikel IV.2.6.

2. Skiljedomstolen får på eget initiativ inom 30 dagar från det att den meddelat sitt beslut göra de rättelser som avses i punkt 1.
3. De rättelser som avses i punkt 1 i denna artikel ska göras skriftligen och utgöra en integrerad del av beslutet. Artikel IV.2.2–IV.2.5 ska tillämpas.

ARTIKEL IV.6

Skiljemännens arvoden

1. De arvoden som avses i artikel IV.7 ska vara rimliga med hänsyn till ärendets komplexitet, den tid som skiljemännen lagt ned på det och alla andra relevanta omständigheter.
2. En förteckning över den dagliga ersättningen och högsta och lägsta antal timmar ska upprättas, och vid behov uppdateras, och den ska vara gemensam för alla bilaterala avtal på de områden av den inre marknaden där Schweiz deltar samt för detta avtal, avtalet om handel med jordbruksprodukter samt avtalet om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag. Gemensamma kommittén ska vid tillämpningen av avtalet anta och uppdatera denna förteckning genom ett beslut.

ARTIKEL IV.7

Kostnader

1. Varje part ska bära sina egna kostnader och hälften av skiljedomstolens kostnader.

2. Skiljedomstolen ska ange sina kostnader i sitt avgörande i saken. Dessa kostnader ska omfatta följande:

- a) Skiljemännens arvoden, vilka ska anges separat för varje skiljeman och fastställas av skiljedomstolen själv i enlighet med artikel IV.6.
- b) Resekostnader och andra omkostnader för skiljemännen.
- c) Den internationella byråns arvoden och utgifter.

3. De kostnader som avses i punkt 2 ska vara rimliga med hänsyn till det belopp som tvisten gäller, tvistens komplexitet, den tid som skiljemännen och eventuella experter som utnämnts av skiljedomstolen har lagt ned på den samt alla andra relevanta omständigheter.

ARTIKEL IV.8

Deposition av kostnader

1. När skiljeförfarandet inleds får den internationella byrån begära att parterna deponerar lika stora belopp, som ett förskott på de kostnader som avses i artikel IV.7.2.

2. Under skiljeförfarandet får den internationella byrån begära ytterligare depositioner från parterna utöver dem som avses i punkt 1.

3. Alla depositioner som parterna lämnar i enlighet med denna artikel ska betalas till den internationella byrån som ska använda dem för att täcka de faktiska kostnaderna, och då särskilt de arvoden som betalas till skiljemännen och till den internationella byrån.

KAPITEL V

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL V.1

Ändringar

Gemensamma kommittén får genom beslut anta ändringar av detta protokoll.